

Prevoditeljeva napomena

O prevođenju se ne može reći ništa što nije poznato otkad se čovjek bavi ovim poslom. Sačuvati točan smisao, stil i osobitosti originala i ne iznevjeriti piščev duh, a u isto vrijeme ostati vjeran duhu vlastitog jezika — to je princip s kojim je upoznat svaki prevoditelj. Teškoća nastane kad se to pokuša provesti u djelo. Fraze, idiomi stranog jezika, a često i sasvim obične riječi, kojima je redovito teško znati više od dva, tri značenja, navedu mnoge na pogreške, ili, ako ne to, pretvore posao u mukotrpnu borbu za izraz. Svaka tiskana riječ vrši nad nama magičnu moć, a to u prevođenju nerijetko dovede do nasilja nad našim jezikom. Zato bi prevoditelj morao u svoj posao uložiti mnogo opreza, mnogo truda i, prema tome, mnogo vremena. Kad je izdavač molio Paula Valéryja da mu Vergilijeve *Bukolike* (neveliko djelo) prevede kao što je napisao *Mladu parku*, dakle u rimi, pjesnik je zatražio rok od — stotinu godina!

Pisci kao što je Claude Simon zadaju svojevrstne poteškoće. Kod njega opasnošću prijeti njegova neobično duga rečenica, u kojoj su predikati i po nekoliko stranica udaljeni od subjekta, rečenica puna zagrada u zagradama, bezbroj nedorečenih riječi, aluzija, i sasvim neočekivanih asocijacija, iznenadnih skokova u nove, nepredvidive situacije, u kojima je čovjek prisiljen ogledati se kako bi se snašao.

Flandrijska cesta, kao i druga djela »novog romana«, može se shvatiti kao pokušaj da se istovremenost stanja ljudske svijesti, u kojoj se neprestano miješa i prošlost i sadašnjost, i porivi vrste i elementi naših osobnih historija sve do čega kad stupimo u dodir s drugima i kad počne djelovati cenzura koja treba da nas učini logičnijima, možda prikaže boljima. To ipak nije smetalo da, u izvanredno nabijenom sadržaju, ova knjiga bude i nemilosrdna satira na plemstvo, i oštra osuda besmislenog rata, i obrana čovjekova prava na život.

Prevodeći neku knjigu, prevoditelj se smije i plače, ili se često ljuti na pisca. Ja se na Clauda Simona nisam nijednput naljutio.

Ivan Čaberića